

ESR-PROJEKTIN LOPPURAPORTTI

Ohjelmakausi 2007 - 2013

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispvm		Diaarinumero	
Käsittelijä		Puhelinnumero	
Projektitkoodi	S12432	Tila	Keskeneräinen

1. PROJEKTIN PERUSTIEDOT

Projektin nimi	Kainuun ennakointihanke
Ohjelma	Manner-Suomen ESR-ohjelma
Ohjelman osio	Itä-Suomen suuralueosio
Toimintalinja	3 : Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-, innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen
Projektityyppi	Projekti, jossa ei ole henkilöitä mukana
Vastuuviranomainen	Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Aloituspäivämäärä	02.09.2013
Päätymispäivämäärä	31.07.2015

2. PROJEKTIN TOTEUTTAJAN TIEDOT

Toteuttajan nimi	Kainuun liitto		
Projektin vastuuhenkilön nimi	Jouni Ponnikas		
Sähköpostiosoite	jouni.ponnikas@kainuu.fi	Puhelinnumero	0405740804

3. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄN TIEDOT

Täyttäjän nimi	Anu Huotari		
Sähköpostiosoite	anu.huotari@kainuu.fi	Puhelinnumero	044 4100 743

4. PROJEKTIN LÄHTÖKOHTA, TAVOITTEET JA KOHDERYHMÄ

Projektin lähtökohtana oli tunnistettu tarve tiivistää alueen toimijoiden ennakointiyhteistyötä. Projektin tavoitteena oli luoda Kainuuseen ennakoinnin toimintamalli, kehittää ennakoivaa työtettä ja osaamista sekä rakentaa ennakointiportaali.

Projektin tavoitteeksi asetettiin, että ennakoinnin toimintatapa lisää alueen toimijoiden yhteistyötä, vahvistaa yhdessä tekemisen edellytyksiä ja sosiaalista pääomaa alueella. Ennakointikoulutuksen ja ennakointiyhteistyön myötä ennakoiva toimintatapa suunnittelussa ja päätöksenteossa vahvistuu. Ennakointitiedon lisääntyvän hyödyntämisen ansiosta suunnittelun ja päätöksenteon laatu ja osuvuus paranevat.

Kehittämistyötä tehtiin yhteistyössä maakunnallisen ennakointi- ja seurantaryhmän ja sen jäsenorganisaatioiden kanssa. Projektin kohderyhmänä oli maakunnallisen ennakointi- ja seurantaryhmän jäsenorganisaatiot: Kainuun liitto, Kainuun ELY-keskus, Kajaanin ammattikorkeakoulu, Kainuun Etu Oy, Kajaanin yliopistokeskus, Kainuun sote, Kainuun ammattiopisto, Aikuis- ja täydennyskoulutuspalvelut

Aikopa, Kainuun TE-toimisto.

5. PROJEKTIN TOTEUTUS JA YHTEISTYÖ

Maakunnallisen ennakointi- ja seurantaryhmän jäsenorganisaatiot olivat projektin ensisijainen kohderyhmä, koska ko. ryhmä vastaa alueellisesta ennakointiyhteistyössä Kainuussa. Toissijaisena kohderyhmänä hankkeessa olivat jäsenorganisaatioiden asiantuntijat. Kolmantena kohderyhmänä laajemmin maakunnan toimijat, etenkin tulevaisuusfoorumeihin ja teemafoorumeihin osallistuneet asiantuntijat.

6. JULKISUUS JA TIEDOTTAMINEN

Hankkeesta on tiedotettu sidosryhmille hankkeen toimintaaikana eri tavoin. Viestinnän välineinä on käytetty uutiskirjettä (jakelulistalla noin 1600 sähköpostia), sähköpostia ja sosiaalista mediaa (Facebook ja Twitter). Hankkeesta on tiedotettu myös hankkeen toteuttamien tilaisuuksien ja koulutusten yhteydessä.

Ennakointiportalissa kuiskintaa.fi on etusivun alatunnisteessa tiedotettu siitä, että sivusto on rakennettu ESR-rahoitteisessa hankkeessa. Facebook-sivulla facebook.com/Kuiskintaa ja Twitterissä @kuiskintaa -tunnuksella on tiedotettu etenkin ennakointiportalin uusista artikkelikirjoituksista ja muista ajankohtaisista Kainuun tulevaisuuden kehitystä sivuavista uutisista. Hankkeella on ollut oma sivunsa hankkeen hallinnoijan, Kainuun liiton verkkosivuilla.

6.1 Projektin mahdollinen internet-osoite

<http://kuiskintaa.fi/tietoa-sivustosta/>

7. ONGELMAT JA SUOSITUKSET

Hankkeen tavoitteiden saavuttamisen kannalta isoimmat kysymykset liittyvät verkoston vetämiseen eli asian riittävään resursointiin maakuntaliitossa. Lisäksi ydinverkostossa olevien asiantuntijoiden tulisi tunnistaa roolinsa tiedonvälittäjänä; verkoston jäsenten tehtävänä on toimia solmukohtana verkoston ja oman taustaorganisaationsa välillä.

Ennakointiyhteistyö edellyttää verkoston jäsenten keskinäistä viestintää. On syytä huomata, että sosiaalisen median ja muiden sähköisten työkalujen avulla olisi mahdollista korvata kokouksia. Sosiaalinen media tukee myös osaltaan ennakointisivuston toimintaa, sillä sen avulla voi tiedottaa nopeasti ja avoimesti sivustolla tapahtuneista päivityksistä.

8. PROJEKTIN TULOKSET

ENNAKOINNIN TOIMINTATAPA

Hankkeen päätavoitteena on ollut pysyvän ennakoinnin toimintatavan rakentaminen, jonka osalta hankkeen aikana edettiin suhteellisen hyvin. Toimintatavan peruspallikat; koordinaatio, päätöksenteko ja vuorovaikutus; ovat olemassa. Hankkeen aikana ehdittiin myös pilotoimaan toimintatapaa: koottiin ennakoinnin vuosikello, pidettiin verkostokokouksia, laadittiin tulevaisuuskatsauksia, järjestettiin teema- ja tulevaisuusfoorumia ja tuotettiin ennakoititietoa tilastojen ja artikkelikirjoitusten kautta. Ennakointiryhmän toimintaan saatiin mukaan elinkeinoelämän näkemystä Kainuun Yrittäjien edustuksen myötä. Yhteistyön koordinaation näkökulmasta myönteistä oli, että tunnistettiin tarve työryhmälle, joka toimii ennakointi- ja seurantaryhmän työn tukena. Ennakointiportaalin suunnitteluryhmästä muodostui ennakointiimi, jonka tehtäväksi määriteltiin pääasiassa ennakointisivuston ylläpitäminen. Ennakoinnin kytkeytymisessä osaksi maakunnallista päätöksentekoa on ennakointi- ja seurantaryhmällä keskeinen rooli toimia asiantuntijaryhmänä, joka seuraa ja ennakoii maakunnan tulevaisuuden kehitystä. Keväällä 2015 laadittuja tulevaisuuskatsauksia voi pitää erinomaisena onnistumisena siinä, että ryhmän asiantuntemusta on tehty näkyväksi. Toimintakulttuuria on saatu avoimemmaksi, mutta kehitettävää on vielä sähköisten työkalujen ja sosiaalisen median välineiden hyödyntämisessä.

ENNAKOIVA TYÖOTE JA OSAAMINEN

Ennakoivan työotteen koulutus toteutettiin suunnitellusti ennakointi- ja seurantaryhmälle täydennettynä jäsenorganisaatioiden johdolla ja kuntajohtajilla. Osallistujien täydentäminen jäsenorganisaatioiden johdolla ja kuntajohdolla edesauttaa ennakointiyhteistyön sitoutumista sekä vahvistaa tulevaisuuskeskustelua rakentamalla yhteistä käsitystä siitä, mitä ennakointi tarkoittaa. Ennakoivan työotteen asiantuntijakoulutuksella ennakointiosaamista laajennettiin laajemmalle. Ennakointiverkostossa on nyt osaamista käyttäen erilaisia ennakoinnin ja tulevaisuuden tutkimuksen välineitä. Haasteena on se, että ennakointi- ja seurantaryhmän jäsenet ryhtyvät hyödyntämään tätä osaamista. Yrittäjille suunnattu tilaisuus ennakoinnista ei toteutunut. Asiasta keskusteltiin yrittäjäjärjestön edustajan kanssa syksyllä 2014 ja asiaa tiedusteltiin keväällä 2015, mutta sopivaa toteutustapaa ei löytynyt. Teema- ja tulevaisuusfoorumit ovat osallistaneet yhteiseen tulevaisuuskeskusteluun laajasti eri tahoja ja osana ennakoinnin toimintatapaa tukevat eri tahojen vuorovaikutusta.

ENNAKOINTIPORTAALI JA TIEDONTUOTANTO

Ennakointiportaalin toteuttaminen ilman ulkopuolista toteuttajaa oli onnistunut valinta. Sivustoa on pystytty kehittämään eteenpäin joustavasti kokeilemalla erilaisten ratkaisujen ja sovellusten toimivuutta. Sivuston ylläpitämisen osalta osalle teemoista on jo olemassa päivitysvastuut. Myönteistä on myös, että sivustolle on tuotettu sisältöä itsenäisesti ilman projektihenkilöstöä hankkeen aikana. Sivuston artikkelipohjainen teema luo hyvät edellytykset vuorovaikutukselle sosiaalisen median liitännäiset mukaan lukien. Kävijämäärien perusteella sivustoa pitää erittäin onnistuneena. Yli 6 400 henkilöä noin vuoden aikana on tämänkaltaiselle sivustolle huikea kävijämäärä.

Biotalousaluetalouden vaikutuksia ja digitalisaation mahdollisuuksia koskevat selvitykset kytkeytyvät Kainuun – ohjelman linjauksiin ja palvelevat näin maakunnan pitkän aikavälin aluekehittämistä.

9. PROJEKTIN INNOVATIIVISUUS

Ks. kohta hyvät käytännöt.

10. PROJEKTIN TASA-ARVOVAIKUTUKSET

Ei tasa-arvovaikutuksia.

11. HYVÄT KÄYTÄNNÖT

Ennakoinnin toimintatavan rakentamisessa hyvänä käytäntönä voi nostaa esiin ennakoitiverkoston kokoukset. Kokouksiin koottiin hankkeen ohjausryhmä, ennakointi- ja seurantaryhmä sekä portaalin suunnitteluryhmä ottamaan kantaa yhdessä toimintatavan muotoon ja samalla myös suunnittelemaan käytännön toimintaa. Portaalin suunnitteluryhmän pohjalta muodostui ajatus ennakoititiimistä, joka toimii ennakointi- ja seurantaryhmän työn tukena vastaten etenkin ennakointiportaalin sisällön päivittämisestä. Toisena hyvänä käytäntönä voi nostaa esiin työpajatyöskentelyn hyödyntämisen kehittämistyössä. Työpajatyöskentelyä hyödynnettiin niin ennakointiportaalin kuin toimintatavan rakentamisessa. Hyvin suunnitellulla työpajalla on mahdollista käydä läpi tavallista kokousta tehokkaammin lyhyessä ajassa useita asiakohtia sekä samalla osallistaa ihmisiä suunnittelemaan asioita yhdessä.

Kokeilluista sähköisistä työvälineistä etenkin ilmainen wiki-työtila (pbworks.com) tarjoaa paljon mahdollisuuksia organisaatorajat ylittävän yhteistyön työkaluna. Työtilaa hyödynnettiin hankkeen aikana kokoamalla ennakoinnin toimintatavan koordinaatioon liittyvät kuvaukset ja käytännön ohjeet esimerkiksi ennakointiportaalin päivittämisestä. Työtila toimii myös tiedostopankkina, jolloin kaikilla verkoston jäsenillä on suora pääsy yhteisiin aineistoihin. Myös sidosryhmäpalavereille täytyy antaa myös tunnustusta hyvänä käytäntönä: wiki-työtilan hyödyntämisen verkostoyhteistyössä nosti esiin tapaamisessa 9.4.2014 perhepalvelujohtaja Matti Heikkinen. Wiki-työtilaa hyödynnettiin myös biotalousselvityksen ohjausryhmätyöskentelyssä. Loppuvuodesta ennakoitiverkostolle tehtiin oma tila myös yhteisöpalvelu Yammeriin, joka tarjoaa hyvän mahdollisuuden käydä epämuodollisempaa keskustelua verkoston jäsenten kesken.

Ennakointiportaalin osalta voisi mainita vapailla käyttöehdoilla julkaistun aineistojen hyödyntäminen. Eritoten valokuvien jakopalvelusta Flickrista Creative Commons – lisenssillä on saatavilla monipuolisesti aineistoa käytettäväksi kuvituskuvina ennakointiportaalissa.

Hankkeen toteutukseen liittyen hyvänä käytäntönä on mainittava projektihenkilöstön tiimimäinen työskentelytapa. Projektipäälliköllä ja projektisuunnittelijalla on omat päävastualueensa, mutta toimenpiteiden suunnittelua ja ideointia tehdään yhdessä. Parhaimmat oivallukset ovat syntyneet vapaamuotoisissa keskusteluissa. Hyvä käytäntö hankkeen suunnittelussa on ehdottomasti ollut se, että hankkeeseen on palkattu kaksi asiantuntijatyötä tekevää henkilöä sen sijaan, että projektipäällikön lisäksi hankkeeseen olisi palkattu pelkästään hankkeen taloushallintoa hoitava projektisihteeri.

12. TOIMINNAN JATKUVUUS

Hankkeen aikana saatiin aikaan ennakoinnin toimintatapa ja ennakointisivusto. Hankkeen päättymisen jälkeen Kainuun liitto vastaa alueellisen ennakoinnin koordinaatiosta eli toiminnan jatkamisesta ja ennakointisivuston ylläpidosta. Muut toimijat voivat hyödyntää ennakointisivustolle tuotettavaa tietoa omassa päätöksenteossään.

13. PROJEKTIN RAHOITUS

Projektin rahoitus suunnitelman * mukaan:

Projektin toteutunut rahoitus:

ESR- ja valtion rahoitus	264 928,00 €	85 %		150 843,41 €	85 %
Kuntien rahoitus	46 752,00 €	15 %		26 619,43 €	15 %
Muu julkinen rahoitus	0 €	0 %		0 €	0 %
Yksityinen rahoitus	0 €	0 %		0 €	0 %
Tulot	0 €	0 %		0 €	0 %
Rahoitus yhteensä	311 680,00 €	100 %		177 462,84 €	100 %

* Suunnitelma = viimeisin hyväksytty projektisuunnitelma

14. YHTEENVETO PROJEKTIN TOTEUTUKSESTA JA TULOISTA

Kainuun ennakointihankeen 2013-2015 tavoitteena oli luoda ennakointiyhteistyön tapa Kainuuseen, vahvistaa ennakoivaa työtettä sekä rakentaa maakunnallinen ennakointiportaali. Kehittämistyötä tehtiin yhteistyössä maakunnallisen ennakointi- ja seurantaryhmän ja sen jäsenorganisaatioiden kanssa. Kehittämistyön lähtökohtana oli huomion kiinnittäminen hankevaiheen päättymisen jälkeiseen aikaan. Toimintatavan rakentamisessa keskityttiin löytämään toimintatapa ja työvälineitä, joita pystytään hankkeen päättymisen jälkeen jatkamaan jäsenorganisaatioiden olemassa olevilla resursseilla.

Ennakoinnin toimintatapa kehitettiin alueellisen ennakoinnin perusmallin avulla kiinnittämällä huomiota yhteistyön koordinaatioon, osallistavaan foorumitoimintaan sekä vuorovaikutuksen kanavana toimivaan nettisivustoon. Yhteistyötä jäsennettiin kuvaamalla jäsenorganisaatioiden roolia ennakointitiedon tuottajina, rytmittämällä ydinverkoston toimintaa ennakoinnin vuosikelloon sekä konseptuomalla ennakointi- ja seurantaryhmän tulevaisuuskaatsaus liittyen maakuntaohjelman seurantaan ja ennakointiin. Laajempaa yhteistä tulevaisuuskeskustelua rakennettiin tulevaisuus- ja teemafoorumityöskentelyn lisäksi osallistamalla eri tahoja kirjoittamaan artikkeleita Kainuun tulevaisuudesta ennakointisivustolle.

Ennakoivaa työtettä vahvistettiin järjestämällä koulutuksia maakunnallisen ennakointi- ja seurantaryhmän jäsenille, kuntajohdolle sekä jäsenorganisaatioiden asiantuntijoille. Ennakointiportaali kuiskintaa.fi rakennettiin yhteisen tulevaisuuskeskustelun työkaluksi sosiaalisen median kanavien ohella. Ydinverkostolle järjestettiin lisäksi koulutusta sivuston käyttöjärjestelmästä, sosiaalisen median sovelluksista ennakointityön välineinä, informaatiomuotoilusta ja blogikirjoittamisesta. Osana hankkeen toimenpiteitä tilattiin selvitykset biotalouden aluetaloudsvaikutuksista sekä digitalisaation mahdollisuuksista Kainuussa. Hankkeesta tilattiin myös ulkoinen arviointi.

15. AINEISTON SÄILYTYS

Missä säilytetään projektin toteutukseen liittyviä asiakirjoja, kuten kirjanpitoaineistoa, toiminnan tarkastuksen kannalta tarpeellisia asiakirjoja, tietoja toiminnasta ja osallistujista sekä ohjausryhmän pöytäkirjoja. Säilytyspaikan osoite tai yhteystiedot.

Aineistoja säilytetään Kainuun liitossa, Kauppakatu 1 87100 Kajaani.

Päiväys ja allekirjoitus

06.08.2015

Anu Huotari

Projektipäällikkö